

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Quam multipliciter à malis boni discerna[n]tur, vtq[ue] quadrupliciter
peccetur circa diuitas, Sermo I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

velint bonum. Dammati igitur cum suis salutem non optent, quare inquis, tunc hic pro suis fratribus religis orat? Dicendum, non propter illorum salutem hoc ipsum precari, sed ne per illorum damnationem maiorem ipse acquirat poenam, quippe qui illis occasiones, exemplum malum, & bona reliquerat temporalia, irritamenta ad peccandum. Vnde non pro illis, sed pro se magis hanc denunciationem optabat, ne grauiori succumbere cogerecur supplicio. Quamuis etiam verisimile sit, ut inter eos qui saluandi sunt, dammati saluari optent magis suos, quam alienos, stante generali ad omnes nihilominus illa inuidia, qua neminem velint saluari.

Et ait illi Abraham: Habent Mosen & Prophetas, audiāt illos. At ille dixit: Non pater Abraham, sed si quis ex mortuis ierit ad eos, poenitentiam agent. Ait autem illi: Si Mosen & Prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent.

Diuiti hic roganti, ut ad suos fratres hic Lazarus mitteretur, negatum est: sed ad Scripturam omnes remittitur sacram, cuius tanta est autoritas, ut nedum homini, sed etiam ne Angelo quidem de caelis venienti, si aliud quid, quod scripturae esset contrarium, docuerit, credendum est. Sed quicquid vel Angelus vel homo contra Scripturam, iuxta Ecclesiasticam catholicamque elucidationem explanat: assertiones euangelizauerit, anathema sit. Maior est certitudo scripturarum, quae autoritate Ecclesiae receptae sunt, quam cuiusuis mortui reuelationis. Nam si ex mortuis resurgenti vellent huius fratres credere, maxime crederent Christo, qui ex mortuis resurrexit. Verum sicut Scriptura, sicut Mose & Prophetis non creditur, ita nec Christo ex mortuis. Charissimi commonsfaciat nos exemplum hoc, siue historia, quo sobrie, iuste ac pie viuamus in hoc seculo, peccatorum nostrorum purgationem tam humiliter quam patienter sustinentes. Optemus magis hic cum Lazaro egestatem & infirmitatem pati, quam (sicut de Mose loquitur Apostolus) cum diuite temporalis peccati habere iucunditatem. Quod nobis largiatur Iesus Christus in secula benedictus, Amen.

SERMO I. IN EADEM DOMINICA.

Quam multipliciter a malis boni discernantur, utque quadrupliciter peccetur circa diuitias.

Factum est ut moreretur mendicus & portaretur ab Angelo in sinu Abrahae: mortuus est autem & diues, & sepultus est in inferno. Lucae XVI. Proponitur nobis charissimi hic comparatio quaedam duorum hominum non aequae hinc felicitum, nec post hanc vitam pariter felicitum, diuitis scilicet & pauperis, cuius vtriusque conditio in Euangelio describitur. Introducitur enim diues quidam fulgens purpura & auro, splendide epulans & precioso amictu honoratus, comitibus stipatus famulorum, alacer & sanus: & ediuerso egenus, medicus, agrotus, huiusmodi, famelicus, & omnium interim auxilio destitutus. Ponite haec duo spectacula ob oculos vestros. Interrogo vos, vtrum horum duorum est maior felicitas? Qui timet Deum, non dubito, quin mox Lazari (sic enim hic pauper vocatur) conditione & statu probabit. Sed ego iudicium, quod secundum

LLL ratio-

rationem quidem dicitur seu datur post auditam sententiã, nõ requiro, sed audire cupio electiõem & optionem vestrã, cuius vitam hic & statu dum vterq; viueret, si electio vobis & arbitrio vestro cõcederetur, eligeretis? Quis dubitat, quin cū diuite malletis hic esse felices, q̄ cum Lazaro pauperes? Audistis iam ex Euangelio quid vtriq; acciderit, & propterea fortasse inter sp̄e metumq; fluctuaret electio. Sed ego interrogo, ac si vtriusq; nesciretis finem, sed vtriusque præsentẽ intueremini tantum conditionẽ, vt hodie multorum, quorum nescitis finem, contemplantini: cuius, inquam, optaretis amplectere minive conditionẽ? Quis dubitat dicturos vos omnes, diuitis: in cuius statu æque salutem vobis promitteretis, quomodo indubitato, dum viueret, sibi ipse promisit. Quis enim diuitem illum cernens, omnibus qua mundus miratur plenum, gaudentem ac gloriosum non honoraret, non genui ei steteret, non gaudij illius particeps fieri cuperet, nihilo minus sperans vixi, cum omnibus his futuram felicitatem? Neque enim de eo legitur, quod aliena rapuerit, sed tantum, quod concessis sibi bonis immoderatẽ fuerit vsus. (cuiusmodi hodie homines prædicantur liberales & honesti) & quod egeno auxilium nullũ impendens elemosynam fecerit: cõtra quod quõq; nostrit temporis diuites glossam & excusationem non ignorarent. Erat itaque diuiti illi palatium amplum, erat familia multa, erat diuitiarũ copia, erat honor. Ab omnibus enim agnoscebatur, ab omnibus honorabatur, nominabatur, magnificabatur. Quis ediuerso hulcerosi, miseri, calamitosi, egeni, mendicij hominis ærumnas aut optaret aut eligeret? Imo quis non omni eas qua posset virtute, fugeret? Sed audite filij charissimi, quã cactũ est nostrũ iudiciũ, q̄ vanã præsumptio. Audite quid Euangelium dicat: Factum est vt moreretur mendicus, &c. quæ sequuntur. Eligite modo si vultis statũ diuitis. Dicite nunc quid ex diuitijs vestris expectatis? Quomodo non tremetis o diuites, qui habetis consolationem vestram in hoc seculo?

Gregorius.

Epulonis diuitis se ictas quanta hic fuerit.

Lucæ 6.
Diuitum? r
ricula quãta.
Ibidem.

Quã multipliciter Deus bonos discernerat à malis.

Matth. 3.

I.

Eccle. 41.

Matth. 25.

Matth. 7.

Psal. 15.

Lucæ 10.

II.

Quomodo non timeatis, qui ridetis nunc, qui epulamini & gaudetis, audientes hoc iustum Dei, sed absconditum iudiciũ? Quid habetis quod vos excuset, quod illum excusare nõ potuerit, sperantes nõ simile vobis iudiciũ eueniat, quandoquidẽ in culpa (si verẽ hanc nosceretis) parũ estis dissimiles? Aduertite autem quantũ discreuit Deus inter diuitẽ & pauperẽ. Primo, ead discreuit in nomine. Si quidem apud illũ pauper nomẽ habet, diues nomine caret. Pauperem enim noscit ex nomine, diuitem non cognoscit ex nomine. Quia & diuites hęc nomina sua magnificant ac nominari volũt in terris, Dei nomen interim obliuiscetes: ideo Deus etiam nomina eorũ delet de libro vitæ. Non ergo diuitem nouit quomodo fatuas virgines non nouit, quibus dum ad clausam regni caelestis ianuã pulsarent dictũ est: Nescio vos. Quomodoque his qui in Christi nomine prophetaße & multa signa fecisse se iactabãt, responsum est: Nescio vnde sitis. Discedite à me operari iniquitatis. Hoc itaque diuitis nomen (quia vitã eius non probauit Deus) non ostendit se scire. De impijs enim dicitur in Psalmo: *Non ero memor noui nomen eius: um per labia mea.* Mendici verò nomen expresse, quod scripserunt tenet in libro vitæ: *Gaudete inquit, & exultate, quia nomina vestra scripta sunt in celis.* Discreuit igitur in nomine eos, dicens: Homo quidam erat diues, diuiti enim mendicij quidam nomine Lazarus. Secundo discreuit eos in donis. Diuiti enim

tenim temporalia bona (vt filijs hominum solet) dedit, quibus si vellet, vii posset, & elemosynam abscondere in sinu pauperis, vt pro se oraret. Ipse Dei abusus est donis in superbiam. Porro pauperi ea Deus dona, quæ suis charioribus hic solet dare amicis, dedit inopiam, infirmitatem, hucera, impotentiam, mendicitatem, famem ac desolationem. Hæ fuerunt diuitiæ & gemmæ pauperis. His nobilis factus est & generosus, his conformem se exhibuit regi suo. Tertio, discreuit eos in vitæ egressu. Nam pastor hōnis cognouit ouem suam, quando quidem in vita quoque ab oue agnitus est, & eius vox audita, idcirco sepulchrum fecit ei gloriosum. Nam fecit eum portari ab Angelis in sinum Abraham. Mortuum quoque diuitem pastor illius diabolus seu suum parochianum agnouit, siquidem sepeliuit eum in infernum. Quarto, discreuit eos post mortem. Siquidem Lazarus sedit, quomodo per Esaiâ promissum fuit, in pulchritudine pacis, in requie opulenta & in tabernaculis fiduciar. Diues sedit in cruciatu gehennæ ardentibusque flammis. Quinto, discreuit eos in expectatione. Siquidem Lazarum post Christi passionem ex limbo in felicitatem trāstulit æternam, vbi nullus ei dolor aut gemitus, cuius omnia desideria exaudiuntur & satiantur, vbi nihil ad fastidium illi adest, nihil abest ad desiderium & felicitatem, prestatur geminam gloriam, vt corpore resumpto per resurrectionē in vtroque gaudeat: beatus. At verò diues hic continuis inefficientibusque punitur incendijs, & corporis quoque post iudicium expectat, cremationē flebilem. Qui in inferno positus ad Abraham clamans, rogando multa petiuit, sed ex omnibus (vt Euangeliū testatur) ne vnum quidem impetrauit. Vt igitur dixi, quis est qui non paueat, quis hæc legens non tremat iudicia Dei: Eum nanque quem omnis homo beatum ac felicem hic prædicabat, cui nemo non optabat fore similis, recipit infernus. Is verò qui hic contemptus & hucerosus fuit, ab Angelis portatur in sinum Abraham. Agite nunc diuites, iacob. 5. plorate & ululate in miserijs vestris quæ aduenient vobis. Diuitiæ vestre putrefactæ sunt, & vestimenta vestra à rineis comedentur. Aurum vestrum & argentum vestrum æ ruginauit, & ærugo eorū in testimonium vobis erit, & manducabit carnes vestras, sicut ignis. Theaurizastis vobis iram in novissimis diebus. Sed dicit quis: Nunquid non Abraham quoque diues fuit? In eius tamen sinu Lazarus hic requieuit. Quare ergo diuitibus tantum periculi est? Dico vobis filij, quod Christus dixit Iudæis: Si Abraham estis filij, opera Abraham facite. Si per Abraham aliorumve sanctorum diuitias vos exculari vultis, opera Abraham faciat. Abraham hospitalis fuit genis tribuens. Iob quoque diuitiarum suarum peregrinos & pauperes fecit particeps, vt ipse de se confiteatur, dicens: *Ostium meum viatori patuit foris non mansi peregrinus, &c.* Hoc modo vos sanctorum opera facite. Non ametis diuitias, nolite velle esse, aut fieri diuites. Si Deus has vobis dederit, vtamini illis sobriè ad Dei gloriam, non ad contumeliam: vtamini illis ad pauperum sustentationem, & ad pios vsus, vt sitis iuxta Pauli admonitionem diuites in operibus bonis, prout bene agere, facile tribuere & communicare. Nam quomodo diuitiæ non obsint, docet nos Psalmus, dicens: *Diuitia si fuerint, nolite cor apponere.* Ideo cū Iob nec gaudeatis ad diuitiarū accessum, nec si diuitiæ vos rursus deseruerint, tristescini. Nemo enim cū dolore amittit, qd nō a-

III.

oan. 10.

Esaiz 11.

III.

Esaiz 12.

V.

Psalm. 1. 29.

Iacob. 5.

Genes. 31.

Ioan. 8.

Genes. 11.

Iob 11.

Diuitijs quo-

modo ad Dei

gloriā vien-

dum sit.

Iob 31.

1. Tim. 6.

Psalm. 62.

Iob 1.

Gregor.

Peccatum
quadruplex
circa diui-
tias.

I.

3. Reg. 21.

mat. Quod enim quis cum dolore amittit, conuincitur diligere. Itaque sciendum contingere vt quadrupliciter pecces circa diuitias. Primo peccas si diuitias modo illicito coaceruas, aut iniuste coaceruatas possides. Tenuis enim ad restitutionem quicquid aut fraude, aut violentia, aut vfura, aut per potentiam, aut per supplantationem proximi obtines. Huiusmodi namque oportet restituere, si saluari cupis. Et quid prodesse tibi possunt ea quibus occidis & perdis animam tuam? Vos potentes, diuites & praefecti, qui pauperes premitis, sicut si quis vnas torquet in torculari, recordemini quomodo rex Israel Ahab à Nabaiorh petiuit vineam illius, daturus pecuniam pro ea. Quam cum ab eo impetrare (nolebat enim hereditatem suam vendere Nabaiorh) non posset, lezabel vxor regis Nabaiorh interfici iubet, zelans pro viro suo, ne desiderio suo frustratus animo affigeretur, sed vineam obtineret. Indignatur super hoc Dominus, Prophetam ad regem misit, qui illi nunciaret, qua plaga ipsum, vxorem atque omnem eius posteritatem propterea esset delecturus. Anima duerrite igitur vos praefecti & iudices, quorum est defendere pupillos & viduas, aduenas, pauperes & peregrinos quomodo Deus respicit & iudicat. An ignoratis, quibus simulationibus, astu & dolis hereditates à veris heredibus tollitis, vt vobis vendicetis? An Deus non videbit, aut non iudicabit? Et vos negociatores, an fraudes, figmenta, periuria, imposturas, mendacia vestra ignorat Deus? An putatis, quae hoc modo, aut per vsuras, aut illicito quouis alio quaestu acquiritis, vestra sine? Videbitis quae modo non creditis, in fine vitae vestrae, quantum illi & illi debeatis, quibus ea quae iniuste vsurpatis, non restituitis. Et quid tunc haec vobis proderit agnitio, quam nulla potest sequi emendatio?

1. Pet. 2.
Bon. iniusta
restituenda
esse.

Luc. 16.

1. Cor. 5.

II.

Luc. 12.

III.

Rogo igitur vos per mortem Domini nostri Iesu Christi quam sustinuit pro vobis, vt modo, hoc est, hodie quicquid apud vos est, quod non esse vestrum debito ordine, aut certum, aut suspectum, aut dubium est, illud vobis faciatis alienum, & quibus pertinet, restituatis. In hoc genere iniustus fuit dispensator villicus diuitis, qui bona Domini sui dissipauit, & donauit in commodum suum, quibus voluit, propterea laudatus, non ex hoc quod iniuste fecit, sed quod sibi iuxta humanam prudentiam, quae stulticia damnabilis est, apud Deum, callide ac temporaliter prouidit. Hoc modo non consulo vt temporaliter, sed vt aeternae vestrae saluti prouideatis, & sitis secundum Deum sapientes, restituatisque quicquid vestrum non est, quicquid iniuste non habetis, & quicquid à regno Dei vos posset excludere. Satius est vobis pauperes intrare in regnum caelorum, quam diuites mitti in gehennam. Secundo peccatur, diuitias aut bonae temporalia, auare retinendo. In horum sunt numero qui semper colligunt, quibus tam deest quod habent, quam quod non habent. Cuiusmodi diues quidam in Euangelio legitur, qui multa congregauerat bona, adeo vt horria dilatanda amplectendaque decerneret, sibi ipse dicens: *Anima habes multa bona in multis annis consumpta &c.* Hoc modo diues ille hodiernus deliquit, adeo durus, adeo tenuis & inclemens, vt non posset pauperi sua vel superflua communicare. Tertio peccatur, temporalia in illicitos superfluosque vsus exponendo. In hoc genere delinquentium est recensendus, qui portionem suam in hereditariam à patre acceptam dissipauit, atque cum meretricibus consumpsit. In hoc quoque

quoque delicto epulo ille hodie notatus, innocens non fuit. Conuiuabatur enim splendide. Siquidem de illo scriptum non est, quod reprehensus fuerit, quod bono tantum usus fuerit cibo, sed quod quotidie epulabatur splendide, ut intelligas ibi abundantiam, luxum & ostentationem. Quarto peccatur, temporalia bona seu diuitias nimis amando. De hoc genere diuitum erat qui ad Christum veniens interrogabat, quid ut saluus fieret, esset facturus. Qui cum Dei mandata iussus esset seruare, & ille se omnia seruasse iactaret, adiectum est à Domino: Vnum tibi deest: Si vis perfectus esse, vende & vende omnia quae possides, & da pauperibus, & habebis thesaurum in caelo. At ille tristis abcessit. Quare tristis abcessit? Quia ut sequitur, habebat possessiones multas, à quibus aegre patiebatur se auelli. Amabat enim eas: quare tristitia illi erat ab his diuidi. Dominus noster Iesus Christus nobis misericordiam suam largiatur, ut sic transeamus per bona temporalia, ut non amittamus aeterna. Qui cum Patre & Spiritu sancto vnus Deus viuat & regnat in secula benedictus, Amen.

Lucæ 15.

III.

Math. 19.

SERMO II. IN EADEM DOMINICA.

Quod in Dei semper timore sit viuendum, atque hoc mundo parce vtendum.

Mortuus est autem & diues, & sepultus est in inferno. Lucæ XVI. Non in fuggillationem cuiuspiam hic quicquam dicturus sum, sed ad omnium exhortationem: quandoquidem huius Dominicæ Euangelium hæc habet verba. Sciendum igitur, quamuis diuitias habere neque virtutis neque vitij sit, facit tamen corruptio nostra, tamen opes iuste acquirite sint, ut his aut vix aut difficillime uti possint, qui habent eas, absque delicto. Aut enim tenacitas se admiscet, ut ubi ad pietatem, siue in Dei cultum, seu in animarum commodum liberaliter deberent erogari, tenacius retineantur, aut ubi ambitio & ostentatio nobis imperant, tam inutiliter quam absque ratione profundantur, aut certe voluptas ex diuitijs superbiatque, non necessitas nutritur atque fouetur. Itaque varia sunt diuitiarum pericula, è quibus occasiones innumera generantur delinquendi. Vna res est tantum, qua diuitia salutem conferunt animarum, nempe ut contemnantur. Si has didiceris contemere, atque propter Christum non amare, tunc non nocebunt diuitia. Primo igitur si absque periculo vis esse diuitiarum, disce easdem non amare, disce in illis non gaudere, disce in illis consolationem non recipere. Gratias age Deo tuo, qui à mendicitate te seruans, absque grandi tuo labore te pascit. Cum videris egenum, ex animo illi com-patere, & te illi tanquam ciui regni caelorum humilians, cogita propterea illi temporalia non esse data bona, quod recepturus sis à Deo aeterna. Tibi vero metue, ne propterea fortasse tu temporalia receperis à Deo bona, quod dicendum tibi sit in nouissimo: Fili recepisti bona in vita tua, sisque de numero illorum qui hic receperunt mercedem suam. Propter diuitias non optes honoratiores haberi, nec finas ut quasi famulus sacerdos te sequatur, aut ad mensam tibi seruiat. Affabilis esto ad omnes homines quasi illis finis: maxime autem pauperibus te exhibe communem, nec aliquid in

Diuitia quare hominibus nociuæ.

Diues quomodo possit esse absque periculo diuitiarum.

Lucæ 16.

Math. 6.